

Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto: Hallituksen esitys laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä

Ympäristövaliokunta 5.11.2024
Erikoistutkija Riku Varjopuro

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Keskeiset huomiot

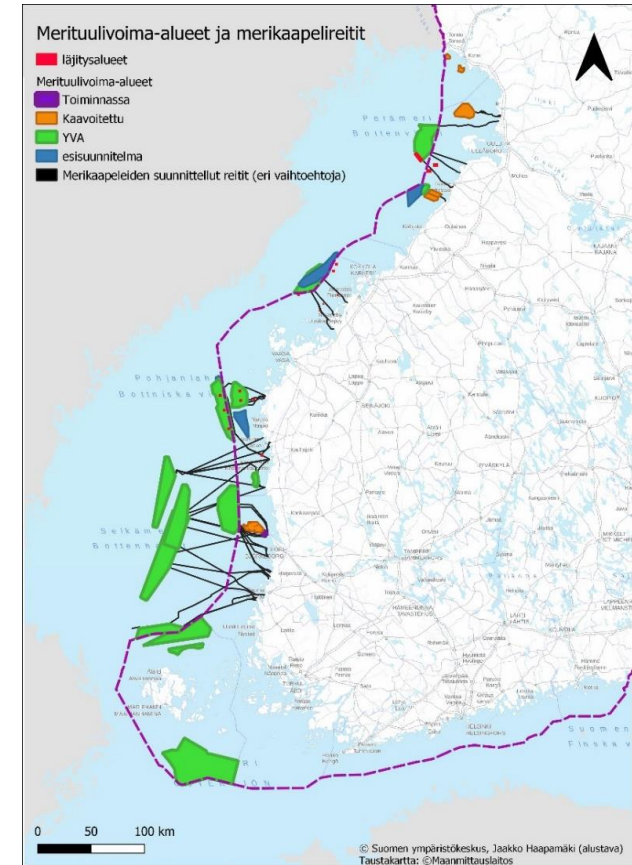
- Suomi tarvitsee uusiutuvan energian kapasiteettia – merituulivoimalla voi olla tässä merkittävä rooli
- Uusiutuvan energian hankkeet tulee toteuttaa ympäristö ja meriluonto huomioiden
- Syke esittää lausunnossaan muutamia huomioita hallituksen esitykseen:
 - Ympäristövaikutuksista
 - Koordinaatiosta merialuesuunnitteluprosessin kanssa
 - Tietojen saatavuudesta
 - Viranomaisten tehtävistä

Huomioita ympäristövaikutuksiin

- Hallituksen esitys kattaa monia ympäristövaikutuksia, mutta varsin yleisellä tasolla
- Kokonaan jätetään mainitsematta:
 - Tuulivoimarakenteet voivat toimia alustoina vieraslajien leviämiselle
 - Lepakkojen muuttoreitit
 - Tuulivoimapuistojen vaikutukset tuuliolosuhteisiin ja näin ollen hydrodynamiikkaan, esim. vesipatsaan kerrostumiseen

Huomioita ympäristövaikutuksiin

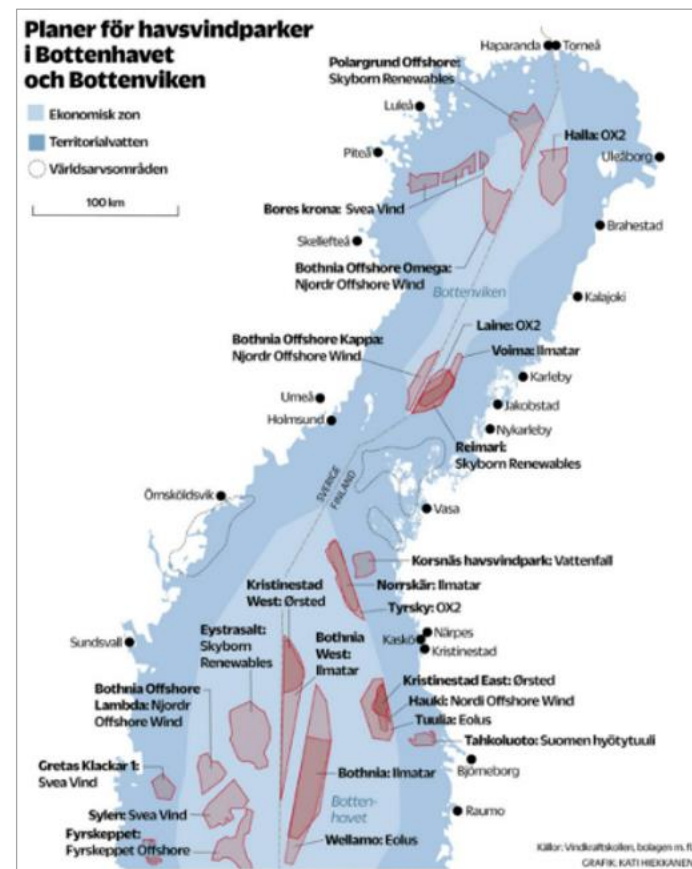
- 'Vaikutukset linnustoon' (s. 32) on yleispiirteinen
 - Syke huomioi lausunnossaan vaikutuksia joihinkin lajeihin
 - Merialueet ovat muuttoalueiden lisäksi joidenkin lajien syönnösalueita vaikuttaen pesimisen onnistumiseen
- Vaikutukset pyöriäisiin
 - Pyöriäisen uhanalaisuus on syytä huomioida
 - Merituulivoima vaikuttaa pyöriäisiin rakentamisen ja käytön aikana
- Vaikutukset merenpohjaan
 - Syytä huomioida meristrategiadirektiivin uudet raja-arvot merenpohjan koskemattomuudelle (hyväksytty 2023)
 - Kaapelivetojen ja läjitysten vaikutukset merenpohjaan myös rannikolla (vrt. kuva oikealla)
- Vedenalainen melu ja värinä
 - Esityksessä todetaan melun vaikutukset pieniksi, mutta tosiasiasa tästä ei tiedetä varmuudella

Huomioita ympäristövaikutuksiin

Rajat ylittävät vaikutukset ja yhteisvaikutukset

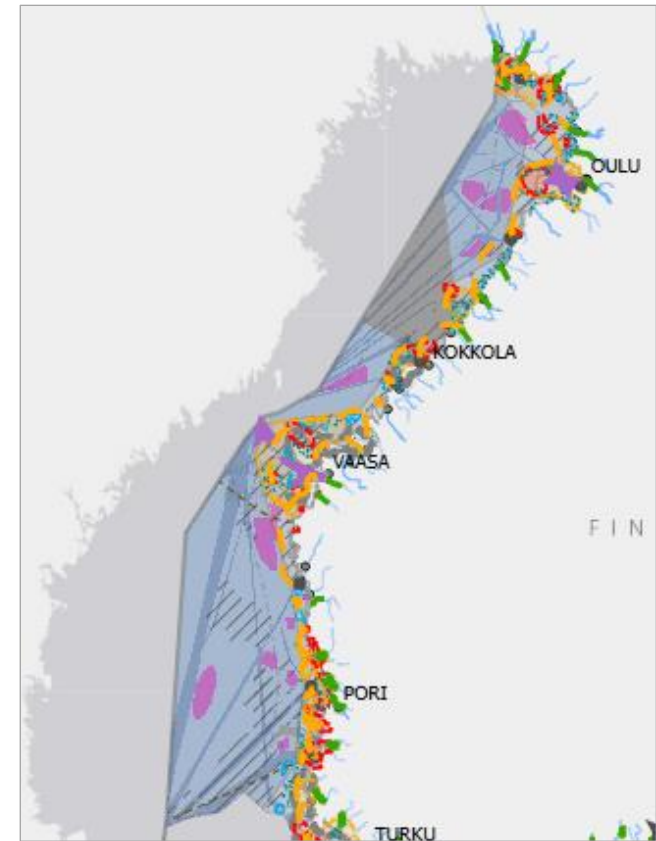
- Syke on asian viranomainen Suomessa
- Rajat ylittävä kuuleminen on luultavasti tarpeen
- Olisi myös erittäin tärkeää tarkastella yhdessä Ruotsin kanssa koko Pohjanlahden alueen merituulivoiman yhteisvaikutuksia meriluontoon, hydrografiaan, kalastukseen ja merenkulkuun (vrt. kuva oikealla)
- Tai vähintäänkin Suomen puolella
- Yhteisvaikutusten arviointia koko Pohjanlahdella ei voi säilyttää yksittäisen tuulivoimahankkeen vastuulle

Vasabladet 12.2.2023: Rena guldruschen till vinden i viken

Koordinaatio merialuesuunnittelun kanssa

- Merialuesuunnitelman päivitys on käynnissä
- Tavoitteena on löytää merkittävästi uusia tuulivoima-alueita myös talousvyöhykkeeltä
- Suunnitteluprosessi kokoaa merkittävän tietokannan ja osallistaa keskeiset toimijat, myös naapurivaltiot
- Syke ehdottaa tiivistä yhteistyötä merialuesuunnitteluprosessin kanssa
 - Kustannustehokkuus
 - Päätöksenteon selkeys

Kuvakaappaus Suomen merialuesuunnitelmasta:
<https://meriskenaariot.info/merialuesuunnitelma/suunnitelma-johdanto/>

Muita huomioita

Tietojen saatavuus

- 17§:ssä tullaan säätämään tulivoimahankkeiden keräämän tiedon saatavuudesta
- Syken mielestä on tärkeää, että kerätyt aineistot tulevat saataville raakadatana
- Vähintäänkin pitäisi saada aineistojen kuvaus eli ns. metadata
- Talousvyöhykkeen aineistot voivat täydentää vedenalaisen luonnon inventointiaineistoja (VELMU) ja pohjaeläinaineistoja (Pohje)

Viranomaistehtävät

- Sivuilla 36 ja 37 kuvataan vaikutuksia muihin viranomaisiin
- Sivuuttaa kokonaan ympäristöhallinnossa kasvavan resurssitarpeen
 - Ympäristöministeriö (esim. merenhoito)
 - Syke (esim. rajat ylittävä kuuleminen, merenhoito)
 - ELY-keskukset (esim. YVA-prosessit, merenhoito)
 - Resurssipulasta ei pidä tulla tulppaa päätöksenteolle

Kiitos!

Lisätietoja: riku.varjopuro@syke.fi

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute